

Nicolas Rouger

Västbanken – ohämmad annektering väntar

Libération, 4 december 2024

Israel tänker annektera hela Västbanken

På Västbanken har 2 400 hektar utropats till israelisk statsegendom och ett hundratal bosättningar håller på att få laglig grund. Det senaste året har basen långsamt lagts för att det ockuperade området ska slukas av Israel, den ena gården efter den andra.

De israeliska bosättarna jublar. ”Stunden är inne”, sade den 11 november Israels finansminister, och judiske extremisten, Bezalel Smotrich: segern för Donald Trump ses som grönt ljus för att ”upprätta israelisk suveränitet över Judéen-Samarien” [det bibliska namn israeler använder om Västbanken]. Ett uttalande som fördömts av Biden-administrationen, men som bekräftats av Mike Huckabee, Trumps nyutnämnde ambassadör i Jerusalem.

Kommer en annektering nu att bli verklighet. ”Absolut”, svarade den nyutnämnde ambassadören, och evangeliske pastorn, i militärradion.

Att stötta införandet av ”det judiska folkets exklusiva rätt till all israelisk mark” var främsta målet i det israeliska regeringsprogrammet. Ideologerna vill också återbesätta Gaza, men den verkliga jackpoten handlar om Västbanken. Även om det ännu, formellt, är den israeliska armén som sedan i maj har kontrollen där, håller en parallell självständig administration på att upprättas, försedd med en årlig budget på 150 miljoner euro. I ledningen för den återfinns Hillel Roth, en nära medarbetare till Smotrich, och den har fritt fram att rekrytera och avskeda tjänstemän på två tredjedelar av det område som helt kontrolleras av Israel.

Än så länge är det armén som bestämmer, men hur länge till? Den nye försvarsministern Israel Katz meddelade den 22 november att arrestering utan rättegång, ett rättsligt arv av från tiden för det brittiska mandatet, inte längre kommer att vara tillämpligt ”för judar”. Det var antagligen sista påminnelsen om en viss jämlikhet inför lagen beträffande misstankar om terroristhandlingar på Västbanken (över 3 000 palestinier sitter anhållna för det, och 8 israeler). Kritikerna har anklagat Katz för att uppmuntra till mer våld: och som för att bekräfta detta jagades dagen därpå den israeliske generalen Avi Bluth av en grupp bosättare mitt i den ockuperade delen av det ockuperade Hebron. Och Bluth är ändå själv en produkt av bosättningarna. Natten mellan den 3 och 4 december gick ett tiotal bosättare in i tre palestinska byar som de brände ner. De var missnöjda över att en icke sanktionerad postering av bosättare utrymts, en sällsynt händelse. Före den 7 oktober skulle något liknande ha väckt missnöje och offentlig debatt, tidigare betecknade israeliska tidningar och armén öppet sådant som ”pogromer”. Nu håller det på att förvandlas till vardag.

Solenergianläggningar installeras

Det senaste året har 2 400 hektar på Västbanken förklarats som statsegendom, det största av den sortens övergrepp sedan Osloavtalet. Ett hundratal bosättningar är på väg att snabbt ges laglig grund, en process som tidigare tagit årtal. Runt om på Västbanken hörs buller av grävlastare och skällsord på arabiska – för bosättningarna byggs

främst av palestinsk arbetskraft. Ofta betalda svart och fyra gånger under vad arbetarna tidigare kunde förvänta sig i Israel, som nu är stängt för dem sedan deras arbetstillstånd upphävts.

Detta gör det möjligt att förverkliga planerna på israelisk närvaro över hela territoriet. Sedan september 2023 har den israeliska staten gett tillstånd till byggande av 22 sol-energianläggningar kring bosättningarna. Den största mellan Jordanfloden och Medelhavet är den i Na´ama, i närheten av Jericho, på gränsen mellan Västbanken och Jordanien: den kommer att leverera ända upp till 340 megawatt och ska bli försörja centrala Israel med elektricitet. Den byggs av en filial till den största israeliska pensionsfonden, Menorah, och kommer att förvandla samhällena runt om till integrerade delar av Israels ekonomi, allt för att öka palestiniernas beroendeställning.

Inon och Matat Rosenblum, jordbrukare i sextioårsåldern, tillhörde det total pionjärer som grundade Na´ama 1982 – de ingick i en grupp av upplysta vänstersionister – på exproprierad palestinsk mark. Det har blivit en förmögen liten by, omgiven av planteringar. ”Vi känner oss alls inte isolerade. Sedan tunneln Mall Adumim öppnades i augusti går det en kvart snabbare att ta sig till Jerusalem”, säger Matat. ”Det tar en timme och tio minuter till Tel Aviv, ibland gör vi det för att gå på opera eller på restaurang”, tillägger Inon. ”Och alla vägar är öppna”, påpekar Matat.

Fast inte för alla. Sedan 7 oktober har Tsahal stängt tillgången till dem för de flesta av de palestinska samhällena.

Israelerna har hela tiden bråttom: kring 2 miljarder euro har avsatts för projekt för att minska tiden för resan mellan bosättningarna och Israels hjärta. ”En revolution”, sade Bezalel Smotrich till medlemmarna av sitt religiösa sionistiska parti i juni. ”Det är så vi kommer att locka en miljon människor till Judéen-Samaritanien”, fortsatte han.

Inon och Matat är vanliga israeler och döljer inte sin avsky för den sittande regeringen, eller till och med hur armén går fram på Västbanken. Men i israelisk föreställningsvärld är Jordandalen en integrerad del av landet. I september ägnade ett populärt radioprogram två timmar åt området och där framställdes det som om allt präglas av fredlig samexistens här. ”Vi talar ju inte om politik”, säger Inon försiktigt. Han talar arabiska och deras gård har nästan bara palestinska anställda.

Don Juan som Messias

Verkligheten ser helt annorlunda ut. I Ras Ein al-Auja, en palestinsk by några kilometer från Na´ama, väntar Zohar sittande på sin åsna. Han är 14 år kanske, håret rufsigt under en broderad kippa. Han vallar en fårhjord mellan palestinska hus. Israeliska anti-ockupationsaktivister, som här är permanent på plats, filmar honom och undrar vad han gör där. Han blickar bort och förblir envist stum. En man kliver ut ur sin bil, barfota: han vräker ur sig något åt tonåringen och far sedan sin väg. ”Det är Avishai”, säger Gai Hirschfeld, en av aktivisterna som ägnat sitt liv åt icke-våldsrörelsen.

Fyra unga värnpliktiga anländer, stoltserar i sina uniformer, och strax efteråt kommer Gabriel Nakache, som brett leende hoppar ur sin pick-up, automatvapnet över axeln. Han är säkerhetschef i den angränsande bosättningen Mevo´ot Jericho. Han är en nyckelfigur i den kolonisering som mer och mer tränger ut de 150 familjerna i Ras Ein

al-Auja. I öster finns Omer Atidiah's gård, i söder Neriya ben Paris. I väster står en grupp husvagnar från bosättningen Kokhav Ha Shahar på bergskammen. Och byn Yitav i nordost av samma slag som Na'ama. Med hjälp av en handfull tonåringar som Zohar håller Avishai på att fullborda inringningen.

Sedan den 7 oktober 2023 har 43 nya gårdar som hans egen upprättats på Västbanken, mot 7 de senaste 30 åren. De radikala religiösa sionisterna inser att koloniseringen genom bosättningar kostar pengar och inte är så lockande. De gårdarna är "ett megastrategiskt verktyg" fröjdade sig Bezalel Smotrich i juni, "med en bonde, boskap, lite investeringar, tar vi över 400 hektar". För 2024 har han beviljat dem 10 miljoner euro i tillgångar.

Säkerhetschefen Gabriel Nakache ställer sig öga mot öga med anti-ockupationsaktivisterna. Han undviker att svara på frågor, filmar bara lätt utmanande med sin Ipad för att få reaktioner på sociala medier. Emellanåt kommer något hatiskt i hans blick. Men han kan inte tillåta sig att gå våldsamt fram: "Marken är som en kvinna", säger han med något av en Messias i form av Don Juan över sig, "det går inte att ta henne med våld". Men bosättarnas våld har aldrig varit så öppet. Ibland vakar de över sina bosättningar i egenskap av reservister och utnyttjar sina uniformer för att skrämja, trakassera, misshandla och ibland döda, aldrig med några påföljder. Ras Ein al-Auja har fortfarande den enda vattentäkten på Västbanken i palestinsk ägo. Ändå brukar Gabriel Nakache nästan varje dag åka dit och bada med sina barn, allt under en enorm Davidsstjärna som bosättarna rest. Han brukar lämna sitt vapen på stranden, nästan som en inbjudan.

Mohammed, en 55-årig palestiniere, bor ensam och har precis kommit till Ras Ein al-Auja. Hans samhälle Ein Samiya, några kilometer bort, upplöstes med våld i fjol somras av bosättarna, i likhet med ytterligare 18 sedan dess. Med bosättningarna har det blivit för farligt att föra fåren på bete: ur stånd att livnära sina 400 djur fick Mohammed sälja de flesta. Nu återstår 50 för honom. Liknande saker bara ökar och det har lett till sjunkande priser: "Från 1 200 shekel [cirka 300 euro] per djur ligger priset nu på 800", suckar herden. De flesta i arbetsför ålder i Ras Ein al-Auja är skuldsatta och har inget annat val än att arbeta på de israeliska bosättningarna. Statens politik, våldet och ekonomisk diskriminering får bosättningarna att växa och minskar livsrummet för palestinerna. Endera får de emigrera eller förvandlas till en billig arbetskraftsreserv.

"När de är klara här kommer de att attackera byarna, sen städerna"

Utanför skolan i Ras Ein al-Auja, där 130 barn går, står rektorn Fathi Abou Jarrar och väntar: hälften av lärarna har fastnat i vägspärrar. På väggen i hans kontor hänger foton av Yasser Arafat och Mahmoud Abbas, samt en evakueringsplan i händelse av brand – eller om bosättarna går till attack. "Alla barnen vet vad som pågår i Gaza, via telefoner, via tv. Det finns överallt. Men de behöver inte det för att vara rädda: för dem är det vardag", säger denne engagerade pedagog. "Länge var jag gymnasielärare i Jericho. Nio av mina tidigare elever har dödats av israeliska soldater", säger han. "En del av soldaterna var kamrater, ingenjörer: det går inte att förstå. Som palestiniere känner vi oss allesammans som måltavlor."

Den palestinska myndigheten betalar hans lön, med stöd av västligt utvecklingsbistånd, men den är mindre än någonsin. Och sedan 7 oktober har koloniseringen passivt stöd av en majoritet i Israel, som gärna jämför palestiniernas nationella strävanden med uppmaningar till mord.

”Jag har tagit hit några som leder protesterna mot Netanyahu, de inser att det finns en del gemensamt i kampen. Men de är oroliga för att förlora det de har av rättigheter”, suckar aktivisten Gai Hirschfeld, och gör ilsket citattecken i luften. I juli röstade en majoritet i Knesset mot upprättande av en palestinsk stat, ens om det skulle kunna ingå som en lösning av konflikten.

Det som händer i Ras Ein al-Auja är bara början, förutspår Gai Hirschfeld: ”När de är klara är kommer de att attackera byar, sen städerna.” Hagi Foran, chef för sektionen bosättare inom den israeliska organisationen Fred Nu, vägrar däremot att ge upp hoppet: ”Enda möjliga framtiden för denna region är att vi kan leva tillsammans i respekt för individuella rättigheter. För det krävs att palestinierna har en egen stat. Men utan Jordandalen är det omöjligt”, säger hon. ”Men inget är orubbligt oföränderligt. Allt som krävs är den politiska viljan.”

I början av november ville västliga diplomater se optimistiskt på läget och införde den ena sanktionen efter den andra, först mot de mest våldsamma bosättarna, sedan mot de organisationer som stödde dem. De såg resultatet i form av växande oro bland israeliska banker. Washingtons senaste sanktioner infördes den 18 november, men de var dödfödda. Ingen i Trumps team ifrågasätter Israels rätt till ”Judéen-Samarien”: blivande utrikesministern Marco Rubio har öppet uttalat sig mot sanktionerna. Den blivande, starkt ifrågasatte försvarsministern Pete Hegseth är kort och gott övertygad om att Israel borde bygga ett tredje tempel på Moské-Esplanaden i Jerusalem.

Översättning: *Björn Erik Rosin*

Lästips

[Israel och palestinierna](#) (artikelsamling september 2024)

[Israels finansminister: Västbanken ska bli del av Israel](#) (*Aftonbladet* 11/11 2024)

[Israeliska utspelet: Nu tar vi Västbanken](#) (*Expressen* 11/11 2024)

[Bosättare på Västbanken jublar över Trump: ”Han förstår oss”](#) (*Expressen* 1/12 2024)